

Szerenád — Királyregények

A Krúdy-életműsorozat új kötete az író 1912 és 1915 között írt novelláiból nyújt válogatást. Itt már ciklusokká, tematikailag is összefüggő füzerekké rendeződnek Krúdy Gyula érett alkotói korszakának talán legjellemzőbb opuszai: a „De Ronch kapitány csodálatos kalandjai” az „Aranykéz utcai szép napok” és a „Szindbád: A feltámadás”.

A magyar novellairódalom e remekeiben Krúdy Gyula illúziómentes ironiával és mégis-mégis nosztalgikusan idézi meg a magyar fin de siècle világát, azokat a tegnapiakat, amelyeknek ködbevesző szellemalakjai ott kísértének e tér és idő valóságos dimenzióit kikapcsoló XX. századi pikareszkben. Krúdy Gyula a dekadenciát jeleníti meg, de ő maga mégsem válik a dekadencia költőjévé. Novelái — Hatvan Lajos találó szavaival — „biedermeierbe göngyölt bombák”, melyeket leleplező ironiával tölt meg. A hősei iránti együttérzés nála nem feloldozás, csak látszatra mond könyves, andalító mesét, valójában tragédiákat ír: a „történelmi osztály” tragédiáját. Díszletekkel, kellékekkel, maszkokkal és jelmezekkel szűfolt színpadán végül is ott marad a számlamasan lemezelenített ember — magányosan és halálra ítélve. És a Krúdy

Gyula-i varázslat itt teljedik be. A jelképhősök a pillanattörtézet részére embeberké válnak. Hazugságból, álmokból, illúziókból, öncsalásból szőtt maszkjukat letépvé az író az esendő, sebezhető embert is felmutatja önnön alteregőiben...

A Szerenád című kötet a teljességre törekvő igényével mutatja be a novellisztikája csúcspontján levő író. Újdonsága, hogy az „Elbeszélések” című füzér tíz olyan novellát is közöl, amely kötetben még egyáltalán nem jelent meg, valamint húsz olyan elbeszélést, amelyet az író által 1913 és 1916 között összeállított kötetekből vett át a sorozat szerkesztője. Barta András. (Krúdy Gyula: Szerenád. Szépirodalmi. Krúdy Gyula Művel. 657 oldal, kötve 61 Ft.)

A Királyregények történelmi regénytrilógiájában Krúdy a XVI. század krónikásául szegődik, hogy a valós történelmi alakok irodalmi feltámasztásával ebben a minden ízében realista műben is arról írjon, amiről mindig: a saját korukat meg-nem-értők tragédiájáról.

A trilogia első darabja, a Mohács először a Magyarország című lapban látott napvilágot 1926-ban. A folytatás, a Szapolyai János megkoronázásáról szóló

Festett király 1929-ben jelent meg, szintén folytatásokban, a Magyarországban, míg a Ferdinánd trónra kerülését elbeszélő Az első Habsburg című harmadik részt a Pesti Napló közölte 1930-ban.

Krúdy nem formál romantikus történelmi regényt, de még a kötelező nemzeti psalmust sem írja el a mohács vész, a három részre szakadó ország tragédiájából. Nem. Ő egy megbocsáthatatlan történelmi lépéstévesztés történetét írja meg, olyan hittel és szkeptikus bölcsességgel, amely irodalmunkban csak a nagy realistákat jellemzi. Krúdy zseniális empátiakészségével, gyilkos ironiával érzékelteti a történelmi folyamatok mozgatórugóit, és szinte Montecuccolit idéző jőzan materialista éleslátással tapint rá a tragédia okaira. A megközelítés mégis közvetett: az író nem a pénz hiányában siralmasan rosszul fölszerelt magyar seregek harcait jeleníti meg, hanem a hamisíthatatlan Krúdy-figurákká reinkarnálódott történelmi személyiségek létfomájáról fest tablót.

(Krúdy Gyula: Királyregények. Szépirodalmi. Krúdy Gyula Művei. Kb. 460 oldal, kötve kb. 50 Ft.)

Szilárd Gabriella